

Regionų komiteto nuomonė — Suaugusiųjų mokymosi veiksmų planas mokyti niekada nevelu

(2008/C 257/11)

REGIONŲ KOMITETAS

- Primena, kad daugelyje valstybių narių už suaugusiųjų mokymąsi yra atsakingos regionų ir vietos valdžios institucijos, o švietimo ir mokymo sprendimai priimami ir įgyvendinami būtent vietos ir regionų lygmeniu. Todėl Veiksmų plane siūlomos priemonės turės būti įgyvendinamos ir vietos bei regionų lygiu.
- Mano, kad suaugusiųjų mokymasis, skatinant visus įgyti bendruosius gebėjimus, ypač prisideda prie galimybių išsidarbinti, judumo didinimo ir socialinės įtraukties.
- Pripažįsta, kad suaugusiojo mokymosi nauda, pripažinimas ir asmens potencialo išlaisvinimas teikia didelę papildomą naudą kitiems tokio mokymosi dalyvių socialinio, profesinio, pilietinio, kultūrinio ir ekonominio gyvenimo aspektams. Partnerystės principais ir procesais grindžiamos suaugusiųjų mokymosi programos yra svarbus individo ir bendruomenės tobulėjimo šaltinis.
- Remia ir aktyviai prisidės prie siekio užtikrinti, kad gausesnio ir aktyvesnio Europos piliečių dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi procese idealui įgyvendinti būtų teikiami būtini finansiniai, žmogiškieji, administraciniai ir kiti išteklių.
- Norėtų užtikrinti, kad vietos ir regioninio lygmens paslaugų teikėjai ir suinteresuoti subjektai visais etapais dalyvautų kaip partneriai, ypač formuojant politiką, valdymo struktūrose ir įgyvendinimo sistemose.
- Apgailėstauja, kad nors Europos Komisija ir ragina užtikrinti pakankamas investicijas į suaugusiųjų mokymąsi ir geresnę suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną, šiuo metu abu sektoriai — viešasis ir privatus — šią sritį finansuoja nepakankamai.

Pranešėja: Mary Shields (IE/STE-EA), Korko miesto tarybos narė

Pamatinis dokumentas

Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui — Suaugusiųjų mokymosi veiksmų planas: mokytis niekada nevēlu

COM(2007) 558 galutinis

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

BENDROSIOS PASTABOS

1. Teigiamai vertina Komisijos komunikate „Suaugusiųjų mokymosi veiksmų planas: mokytis niekada nevēlu“ išdėstytą plačią koncepciją ir jame aprašytą suaugusiųjų mokymosi procesą bei mano, kad šiame dokumente pagrindine ir svarbiausia „besimokančio suaugusiojo“ tema pasirinkta teisingai.

2. Primena, kad švietimas ir mokymas yra labai svarbūs augimo ir vystymosi vietos ir regionų lygiu bei Lisabonos strategijos tikslų įgyvendinimo užtikrinimo veiksniai, visų pirma suaugusiųjų mokymasis, nes skatinant visus įgyti bendruosius gebėjimus ypač prisidedama prie galimybių įsidarbinti, judumo didinimo, socialinės įtraukties ir asmeninio tobulėjimo.

3. Suaugusiųjų mokymasis yra itin svarbus Europos atečiai. Lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros sistema (angl. flexicurity) pripažįsta, kad vyravusi „darbo vietos visam gyvenimui“ kultūra išnyko. Be to, vis sparčiau keičiasi technologijos ir todėl visuose gyvenimo etapuose reikia nuolat kelti kvalifikaciją, kad būtų patenkinti kvalifikacijos reikalavimai, kartu vidutinė gyvenimo trukmė taip pat ilgės. Tokiomis ateities sąlygomis suaugusiųjų mokymasis yra itin svarbus žmonių asmeniniam tobulėjimui ir Europos ekonominei sėkmei bei socialinei sanglaudai.

4. atkreipia dėmesį į EBPO nustatytus pagrindinius suaugusiųjų mokymosi uždavinius, t. y. įgūdžių ugdymą, saviraišką ir geresnės visuomenės sanglaudos skatinimą bei socialinių veiksmų (bendruomeniškumas) stiprinimą;

5. Palankiai vertina pasiūlymą suaugusiųjų mokymąsi priskirti mokymuisi visą gyvenimą, kad politiniai planai šioje srityje derėtų su mokymosi visą gyvenimą strategijomis.

6. Palankiai vertina pasiūlymą suaugusiųjų mokymąsi priskirti mokymuisi visą gyvenimą, kad politiniai planai šioje srityje derėtų su mokymosi visą gyvenimą strategijomis.

7. Pritaria siūlomame Veiksmų plane nustatytoms penkioms pagrindinėms sritims, kuriose reikėtų sutelkti veiksmus, ir šio plano įgyvendinimo grafikui.

8. Mano, kad siūlomas Veiksmų planas padės integruoti ir gerinti tikslinių grupių suaugusiųjų mokymąsi, finansavimo ir išteklių klausimus, mokslinius tyrimus ir profesinį vystymąsi ir Europos mokymosi tradicijų įvairovės valdymą.

9. Pritaria, kad kompleksinis požiūris į šiuos aspektus (4 punktas) ir su jais siejamas Veiksmų planas neabejotinai leis suaugusiųjų mokymosi procesui Europoje pereiti į aktyvų, apgalvotą, besimokančiojo (-ių) skatinamą ir politikos įkvėptą didesnės plėtros etapą.

10. Primena, kad daugelyje valstybių narių už suaugusiųjų mokymąsi yra atsakingos regionų ir vietos valdžios institucijos, o švietimo ir mokymo sprendimai priimami ir įgyvendinami būtent vietos ir regionų lygmeniu. Todėl Veiksmų plane siūlomos priemonės prireikus turės būti įgyvendinamos ir vietos bei regionų lygiu.

11. Pritardamas pastebi, jog Komunikato tekste nuolat vartojama „suaugusiųjų mokymosi“ sąvoka. Plati ir daug apimanti „suaugusiųjų mokymosi“ sąvoka pati savaime atskleidžia, koks vertingas yra paties žmogaus suinteresuotumas savo mokymusi, taip pat primena apie formaliojo (savaiminio) mokymosi epizodų gausą piliečių gyvenime; pabrėžia konstruktyvios sąveikos su mūsų besikeičiančia Europos aplinka ir jos realijomis ir gebėjimo kontroliuoti savo gyvenimą naudą asmens vystymuisi.

12. Mano, kad įvairaus suaugusiųjų mokymosi vystymas bus veiksmingesnis ir efektyvesnis, jeigu besimokantieji bus laikomi įgyjančiais (perduodančiais arba kuriančiais) žinias, ir pripažįsta, kad siūlomame Veiksmų plane nuosekliai siekiama šią idėją padaryti veiksmingą.

13. Mano, kad suaugusiųjų mokymosi procesui būtinas daugelio tarpusavyje susijusių elementų: žinių, įgūdžių ir pažiūrų, nuovokos ir išmanymo ir pan., suvokimas. Suaugusiųjų gyvenimo patirtis didelė ir įvairi, jų mokymasis praturtinamas, kai jie suinteresuoti mokslu, mokydamiesi įrodo esantys už save atsakingi, o abipuse pagarba grindžiama mokymosi aplinkoje

jaučiasi pripažinti, užsiėmę ir remiami. Visų dalyvių (besimokančiųjų, mokytojų, padedančiųjų mokyti, administratorių ir pan.) visuomeniniai santykiai yra labai svarbūs asmens gebėjimui efektyviai pasinaudoti suaugusiųjų mokymosi galimybėmis.

14. Pripažįsta, kad suaugusiojo mokymosi nauda, pripažinimas ir asmens potencialo išlaisvinimas teikia didelę papildomą naudą kitoms tokio mokymosi dalyvių socialinio, profesinio, pilietinio, kultūrinio ir ekonominio gyvenimo pusėms bei sustiprina įvairias kartas ir jų tarpusavio santykius apimančius aspektus. Partnerystės principais ir procesais grindžiamos suaugusiųjų mokymosi programos yra svarbus individo ir bendruomenės tobulėjimo šaltinis.

15. Primenama, kad Regionų komitetui labai svarbu, kad visi Europos piliečiai įgytų bendruosius gebėjimus, kad visų pirma galėtų savarankiškai gyventi ir turėtų savigarbos jausmą. Todėl ES bendrieji gebėjimai yra puikus tokių gebėjimų ugdymo pagrindas, visų pirma vietos ir regionų lygiu. Suaugusieji privalo gebėti atnaujinti savo bendruosius gebėjimus visą savo gyvenimą, ypatingą dėmesį būtina skirti tikslinėms grupėms, kurios pasirinktos prioritetinėmis nacionaliniu, regionų ar vietos lygmeniu. Šiuo atveju labai padės vietos ir regioninės iniciatyvos, skirtos informuoti, suinteresuoti ir motyvuoti tokias grupes, taip pat suteikti vietos žmonių poreikius atitinkančias mokymosi galimybes.

16. Remia siūlomame Veiksmų plane apibrėžtą suaugusiųjų mokymosi veiklos (formaliosios ir savaiminės) įvairovę ir nuodugnumą, mokymosi apimties mastą ir mokymosi vertinimą pagal jo naudą ugdymui, atsižvelgiant į intelekto įvairovę (angl. Multiple Intelligences, MI) sandarą ir procesą.

17. Remia ir aktyviai prisidės prie siekio užtikrinti, kad gausnesnio ir aktyvesnio Europos piliečių dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi procese idealui įgyvendinti būtų teikiami būtini finansiniai, žmogiškieji, administraciniai ir kiti išteklių.

Mokymosi partnerystė

18. Pažymi, kad tinkamai organizuotas suaugusiųjų mokymas gali aktyviai prisidėti prie integracijos. Tai imigrantų integracijos į naują gyvenamąją šalį būdas, kuris nuolatiniams gyventojams suteikia galimybę pažinti naujas kultūras ir išmolti naujų kalbų;

19. Pritaria Komunikate nuolat pasirodančiai minčiai, kad partnerystė yra labai svarbus įkvepiantis principas, ir kad svarbu, jog visuomenė ir individas nuolat dalyvautų suaugusiųjų mokymosi procese. Mokymosi partnerystė — tai simbiozinis procesas, apie kurį kalbama įvairiausiuose suaugusiųjų mokymuisi skirtuose pedagoginiuose komentaruose, skelbiamuose visoje Europoje.

20. Pabrėžia, kad mokymosi partnerystės principo laikymasis:

- turi didelę motyvacinę vertę atskiriems besimokantiesiems ir besimokančiųjų grupėms;
- suteikia tvirtą pagrindą vienodai gerbti visus suinteresuotus subjektus;
- skatina dvipusį bendravimą ir abipusę pagarbą;
- prisideda prie suaugusiųjų mokymosi proceso profesionalizavimo, ir
- yra lemiamas veiksnys skatinant gausiau ir giliau dalyvauti atskirtyje atsidūrusius asmenis ir grupes.

21. Mano, kad mokymosi partnerystės įnašas į būsimą suaugusiųjų mokymąsi Europoje yra labai vertingas, ir siūlo Komisijai veiksmus planuoti pasirenkant tinkamus principus ir tikslus ir jų laikantis; kad išnagrinėjus dabartinius suaugusiųjų mokymosi Europoje procesus būtų nustatyti geros partnerystės praktikos pavyzdžiai ir šie duomenys būtų įtraukti į mokymosi medžiagą; kad atitinkamos kiekybinių ir kokybinių vertinimų procedūros būtų bendrai kuriamos ir bendrai vystomos.

22. Mano, kad šis pažangą skatinantis „pakopų procesas“ galėtų tapti ilgalaikiu Europos suaugusiųjų mokymosi bruožu. Tai atitinka pagrindinius ES tikslus ir patvirtina vietos ir regionų suinteresuotų subjektų vaidmenį ir naudą, kurią jie gali suteikti visam procesui.

Dalyvavimas (nedalyvavimas) suaugusiųjų mokymosi procese

23. Teigiamai vertina tai, kad Komunikate parodyta, kaip svarbu, jog visi Europos piliečiai, ypač tiksliniai nedalyvaujantys (mažai dalyvaujantys arba atskirtyje atsidūrę) asmenys ir grupės, pvz., mažai raštingi žmonės, vyresnio amžiaus žmonės, socialiai atskirtos grupės, neįgalieji, nebaigusieji mokyklos, žemos kvalifikacijos, vyresnio amžiaus darbuotojai, migrantai ir t. t., gausiau ir kokybiškiau dalyvautų mokymosi visą gyvenimą procese.

24. Šiuo požiūriu pripažįsta, kad pašalinimas iš mokymosi proceso ir nedalyvavimas mokymosi procese — tai didelis pirmas žingsnis link visuomenės užribio ateityje, po kurio dažnai išryškėja būdinga atskirtis užimtumo, visuomeninio bei pilietinio ir kultūrinio gyvenimo srityse.

25. Pritaria teiginiui, kad siekiant ištaisyti suaugusiųjų mokymuisi būdingu tapusį nepakankamą atstovavimą įvairiems asmenims ir grupėms ir sukurti visiems piliečiams skirtą nuolatinio mokymosi kultūrą, būtina vadovautis kompleksiskumo principu.

26. Be to, mano, kad tai nėra paprastas, bevertis ar greitai įveikiamas iššūkis, tai geriausia laikyti viena iš asmeninių ir socialinių edukacinių pastangų panaudojimo ir įsipareigojimo formų, kurią reikia įtvirtinti asmens, profesijos, vietos, regionų ir nacionaliniu lygmeniu.

27. Norėtų užtikrinti, kad vietos ir regioninio lygmens paslaugų teikėjai ir suinteresuoti subjektai visais etapais dalyvautų kaip partneriai, ypač formuojant politiką, valdymo struktūrose ir įgyvendinimo sistemose, nes atsakomybė už suaugusiųjų švietimo sistemų įgyvendinimą daugelyje valstybių narių patikėta regionų ir vietos lygmens subjektams; gerai matomas vietos (regionų) lygmens atsidavimas siekiant kelti profesinę kvalifikaciją, didinti bendruomenės integraciją, piliečių raštingumą, kultūrinę integraciją, prisitaikymą prie besikeičiančių visuomeninių ir asmeninių aplinkybių.

28. Ragina socialinius partnerius užtikrinti, kad sudarant kolektyvines sutartis būtų atsižvelgiama į suaugusiųjų mokymosi poreikius.

29. Pažymi, kad organizuojant suaugusiųjų mokymą taip pat reikia atsižvelgti į lyčių lygybę. Nors yra regionų, kuriuose reikėtų daugiau dėmesio skirti moterims, daugelyje šalių būtent vyrai daug rečiau dalyvauja suaugusiųjų mokyme, ypač kalbant apie Bendrijos vystymo programas.

Veiksmingas suaugusiųjų mokymosi sektorius: politika

30. Pritaria Europos Komisijos požiūriui, kad vietos ir regionų valdžios institucijoms labai reikia kartu su kitais suinteresuotais subjektais dalyvauti konstruktyviose, simbiozinėse suaugusiųjų mokymosi iniciatyvose, siekiant *mokymosi galimybių* tam tikriems rizikos asmenims ir rizikos grupėms ir *galimybių* mokyti tuos asmenis ir grupes.

31. Pabrėžia, kad suaugusiųjų mokymasis yra svarbi priemonė, padedanti sujungti įvairias politikos sritis vietos ir regionų lygiu, pavyzdžiui, susieti švietimo, socialinius, darbo rinkos, augimo ir integracijos aspektus,

32. Pritaria, kad mokymasis darbo vietoje suteikia labai geras ir iš anksto paruoštas sąlygas tokioms iniciatyvoms, galinčioms pagerinti asmeninį ir organizacinį mokymąsi, įgūdžių ugdymą, paskatinti mokymosi organizacijų augimą ir sukurti nuolatinio mokymosi aplinką, užtikrinti, kad įvairiuose lygmenyse būtų parengtos ir įgyvendintos veiksmingos pokyčių valdymo strategijos;

33. Be to, mano, kad darbo vieta yra puiki aplinka keistis nuomonėmis, kurioje jau yra potencialūs suaugusiųjų mokymosi

dalyviai, ir kad veiksmams, kurie reikalingi skatinti mokymąsi darbo vietoje, įtakos turės įvairūs kintamieji (¹).

Veiksmingas suaugusiųjų mokymosi sektorius: moksliniai tyrimai

34. Sutinka su Veiksmų plane aprašyta konsultavimosi proceso metu išsakyta nuomone, kad „palyginti su kitomis mokymosi sritimis, suaugusiųjų mokymosi sektoriaus reikšmė ir nauda nėra pakankamai iširta ir aptarta, apie ją nėra pakankamai skelbiama“, ir mano, kad kompleksinis ir kryptingas mokslinių tyrimų procesas galėtų nukreipti reikiama linkme Komunikate dėl suaugusiųjų mokymosi iškeltų penkių pagrindinių idėjų įgyvendinimą.

35. Teigiamai vertina kokybiškų, koncentruotų mokslinių tyrimų naudą, kurią jie duos Veiksmų plano tikslų įgyvendinimui, nes mano, kad mokymosi, supratimo ir mędžiagos „grįžtamojo ryšio ciklas“, kuriame dalyvautų visi suinteresuoti subjektai, sutvirtintų veiksmingo ir efektyvaus suaugusiųjų mokymosi įgyvendinimo pagrindą.

36. Taip pat mano, kad geresnė europinė patiems dalyviams skirta mokslinė analizė leistų atsisakyti kitų sistemų, ypač JAV, palyginamųjų duomenų ir analizės, siekiant tinkamai spręsti dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi procese klausimą Europos Sąjungoje.

37. Siūlo, kad siekiant geriau orientuoti įvairių Veiksmų plano dalių įgyvendinimą, reikėtų atlikti „grįžtamojo ryšio ciklo“ principu pagrįstą tyrimą šiais klausimais: galimų veiksmų, darančių įtaką dalyvavimui (nedalyvavimui) Europos suaugusiųjų mokymosi procese nustatymas ir vaidmuo, įskaitant bendruosius kontekstinius ir socialines aplinkos veiksmus, susijusius elgsenos (situacinius) veiksmus ir susijusias asmenines pažiūras ir nuostatas. Europos besimokančiųjų motyvacinis orientavimas, mokymosi stilius ir požiūris į suaugusiųjų mokymąsi, investicijų į dalyvavimą suaugusiųjų mokymosi procese (finansinių, asmeninių, bendruomenės, regionų, profesinių ir pan.) nauda ir mažai dalyvaujančių Europos tikslinių grupių nuomonės ir požiūris (supratimas), oficialaus suaugusiųjų mokymosi procese dalyvaujančių mokytojų specializacija, jų bazinis išsilavinimas bei nuolatinis mokymas.

Veiksmingas suaugusiųjų mokymosi sektorius: valdymas

38. Pažymi, kad su Komunikatu susijęs konsultavimosi procesas leido nustatyti, koks svarbus suaugusiųjų mokymuisi yra geras valdymas, kuriam be kita ko būdingas dėmesys

(¹) Kintamieji apima: i) tikslinių grupių ankstesnę mokymosi patirtį (supratimą); ii) dalyvių motyvacines orientacijas ir mokymosi stilius; iii) partnerystės mastą ir pobūdį mokymosi forumuose; iv) suaugusiųjų rėmimo sistemų įvairovę ir kokybę; v) formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų mokymosi darbo vietoje įteisinimą ir pripažinimą; vi) suaugusiųjų mokymosi santykį su dalyvių socialiniais ir asmeniniais poreikiais; vii) plataus spektro naujoviškų mokymosi metodų panaudojimą, ypač tokių aspektų kaip bendramoksliai mentorystė ir parama, konstruktyvi psichosocialinė mokymosi aplinka ir t. t.

besimokančiam suaugusiajam; naujoviškas požiūris į mokymąsi; tinkama mokymosi poreikių analizė; planavimas vietos ir regionų lygmeniu bei būtinybė planuoti ir laikytis sistemingumo visais lygmenimis ir visose suaugusiųjų mokymosi, tiek formaliojo, tiek savaiminio, srityse.

39. Teigiamai vertina tai, jog valdymo srityje besimokančiam suaugusiajam teikiama didelė svarba ir pritardamas atkreipia dėmesį į tai, jog vertinamas vietos ir regionų indėlis į suaugusiųjų mokymosi partnerystės sistemą.

Veiksmingas suaugusiųjų mokymosi sektorius: įgyvendinimas

40. Sutinka, kad svarbiausias dalykas suaugusiųjų mokymuisi padidėjusioje 27 valstybių narių Europos Sąjungoje yra „suteikti paslaugą“, kuria tuo pat metu būtų atsižvelgta į besimokančių suaugusiųjų motyvaciją, interesus, poreikius ir pasikeitusius (besikeičiančius) darbo rinkos poreikius, visuomenės reikalavimus ir tarpusavyje susijusiais veiksmais stengtis kompensuoti ir įveikti įvairialypes kliūtis dalyvavimui.

41. Pabrėžia, kad veiksmingas bendradarbiavimas su vidurinėmis mokyklomis yra ne tik nebrangi mokymo organizavimo galimybė, bet ir svarbus jaunimo supažindinimo su suaugusiųjų mokymu būdas. Taip jaunuoliai labai anksti sužino apie suaugusiųjų mokymo centrus ir prireikus gali patys veiksmingai pasinaudoti tokiais centrais savo poreikiams patenkinti.

42. mano, kad, sutelkus jaunimui ir suaugusiųjų švietimui ir mokymui skirtus išteklius, galima visapusiškai ir lanksčiai patenkinti besikeičiantį darbo jėgos poreikį įmonėse, specifinius suaugusiųjų mokymosi reikalavimus, kvalifikuotų mokytojų paklausą ir pagerinti švietimo sistemos ekonominę efektyvumą;

43. Pritaria daugybei konsultavimosi procese pasiūlytų priemonių, susijusių su dalyvavimu suaugusiųjų mokymosi procese, nes jos atskleidžia tarptautinę gerąją patirtį, ir siūlo:

- iniciatyvą „Suaugusiųjų pagrindiniai įgūdžiai bendruomenėje ir darbo vietoje“ (angl. *Community-Workplace Adult Basic Skills (CWABS)*), kad suaugusiųjų mokymuisi būtų galima geriau panaudoti bendruomenės ir darbo vietos aplinką;
- paramą suaugusiųjų mokymosi paslaugų teikėjų ir skatintojų (konsultantų) vietos ir regioniniam Europos tinklui;
- suteikti daugiau galimybių siekti aukštojo mokslo, sudarant sąlygas įgyti aukštesnės pakopos išsilavinimą, pasitelkiant naujoviškas priemones padėti besimokančiajam mokytis visą ar ne visą darbo dieną.

44. Apgailėstauja, kad nors Europos Komisija ir ragina užtikrinti pakankamas investicijas į suaugusiųjų mokymąsi ir geresnę suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną, šiuo metu abu sektoriai — viešasis ir privatus — šią sritį finansuoja nepakankamai.

45. Ragina geriau finansuoti esamas ir būsimas programas siekiant ir toliau užtikrinti galimą jų poveikį suaugusiųjų mokymosi sektoriuje.

VEIKSMŲ PLANAS

Analizuoti valstybių narių reformų visuose švietimo ir mokymo sektoriuose poveikį suaugusiųjų mokymuisi

46. Pažymi, kad suaugusiųjų mokymasis yra glaudžiai susijęs su kitais (gerai išvystytais) švietimo proceso sektoriais, o dalyvavimas formaliojo (savaiminio) suaugusiųjų mokymosi procese sudaro sąlygas asmeniniam tobulėjimui, t. y. suteikia galimybę duoti visuomenei papildomą naudą.

47. Teigiamai vertina Nacionalinės kvalifikacijų sąrangos (NKS) vystymąsi ir suaugusiųjų mokymosi sektoriaus integravimą į švietimo politiką ir mano, kad koncentruota tokių tendencijų analizė Veiksmų plane suteiks nuoseklumo suaugusiųjų mokymuisi Europoje ir pagerins šios švietimo rūšies padėtį.

Gerinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus paslaugų kokybę

48. Pripažįsta, jog svarbu didinti suaugusiųjų mokymosi srityje dirbančių žmonių profesionalumą, įskaitant nuolatinio mokymosi, būdingo suaugusiųjų mokymuisi, galimybę. Šie darbuotojai daugeliui besimokančių suaugusiųjų yra pirmasis kontaktas ir suteikia jiems mokymosi akstiną, taigi jų mokymo kokybė, paslaugos ir mokymo metodika yra ypač svarbūs, jeigu norime, kad skambūs žodžiai apie Europos gausesnį ir kokybiškesnį dalyvavimo suaugusiųjų mokymosi procese politiką taptų darbais, skatinančiais šios srities augimą.

49. mano, kad mokymo personalui žinios apie profesinę darbuotojų aplinką turi būti suteikiamos bendraujant ir lanksčiai bendradarbiaujant su dirbančiaisiais.

50. Susidomėjęs laukia, kokie Europos geriausios praktikos pavyzdžiai bus nustatyti netrukus pasirodysiančiame tyrime *Adult learning professions* („Su suaugusiųjų mokymuisi susijusios profesijos Europoje“), kuris taps nuosekliu pagrindu profesinei raidai. Teigiamai vertina tai, jog suinteresuotų subjektų ir prisidedančiųjų prie suaugusiųjų mokymosi sąrašas yra labai išsamus.

Teikti suaugusiesiems daugiau galimybių „pakilti laipteliu aukščiau“, t. y. įgyti bent viena pakopa aukštesnę kvalifikaciją

51. Mano, kad ši „vieno aukštesnio laiptelio“ priemonė turėtų tikrai teigiamą poveikį suaugusiųjų motyvacijai ir tolesniam besimokančiųjų mokymuisi visą gyvenimą. Ši priemonė be kita ko sprendžia besikeičiančių Europos demografinių modelių problemą, nes ketinama aktyviai įsiklausyti į „pačių besimokančiųjų balsą“ ir atkreipiamas dėmesys į kokybišką suaugusiųjų mokymosi informaciją, konsultacines paslaugas ir išteklius. Daugeliui besimokančių suaugusiųjų svarbus veiksnys yra savęs pripažinimo jausmas ir su formaliojo ar savaiminio mokymosi sėkme susijusi gerovė.

52. Mano, kad Veiksmų planas konstruktyviai prisidėtų prie tikslinems grupėms skirtų geros praktikos projektų kūrimo, labiau būtų vertinami įvairių projektų, pvz., *Grundtvig* projekto, rezultatai, ir siūlo geriau pasinaudoti žiniasklaida skatinant suaugusiųjų mokymosi programų prieinamumą ir tinkamumą, ypač sunkiai pasiekiamoms grupėms.

Paspartinti socialiai remtinų grupių neformaliojo ir savaiminio mokymosi vertinimą ir pripažinimą

53. Pabrėžia, kad besimokančių suaugusiųjų skaičiaus didinimas, stengiantis įtraukti kuo daugiau žmonių ir sudaryti geras sąlygas asmeniniam tobulėjimui, pats savaime reiškia, jog pripažįstami ir patvirtinami įvairūs visų Europos piliečių sugebėjimai, intelektas, įgūdžiai, visuomeniniai ir asmeniniai gebėjimai, patirtis ir pan. Taigi besimokantys suaugusieji į mokymosi vietą ateina turėdami puikų pagrindą. Svarbu suteikti tokias mokymosi visą gyvenimą galimybes, kad besimokantieji galėtų įgyti naujų žinių, gebėjimų ir nuostatų savo aplinkoje, o jų forma būtų pritaikyta kiekvienam individualiai.

54. Teigiamai vertina Veiksmų plane pateiktus pasiūlymus, pvz., nustatyti geriausios neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo ir įteisinimo praktikos pavyzdžius, pabrėžiamą mokymąsi bendradarbiaujant ir universalios mokymosi medžiagos bendrą kūrimą, nes šis pripažinimas ir įteisinimas duos konstruktyvios ir motyvuojančios naudos sektoriui, o ypač pačiam besimokančiam suaugusiajam. Todėl įteisinimas turėtų būti veiksmingai vykdomas vietos ir regionų lygiu įtraukiant įvairias profesines sritis tiek į gebėjimų ugdymo, tiek į įteisinimo procesus.

55. Pripažįsta, kad visaapimantis ankstesnio mokslo pripažinimas turėtų būti ypač vertingas plečiant ir gilinant *vyresnio amžiaus europiečių* dalyvavimą. Mokslinių tyrimų duomenimis, vyresnio amžiaus žmonės nėra Europos mokymosi sistemose matoma grupė, o demografinės tendencijos aiškiai rodo, kad šiai grupei kuo skubiau reikalingas tikslinis ir koncentruotas dėmesys.

56. Mano, kad šios grupės nedalyvavimas (mažas dalyvavimas) turi didelę reikšmę ir pačiai grupei, ir sveikatos, visuomeniniams ir pilietiniams, ekonominiams, kultūriniais, įvairių kartų ir Europos sanglaudos aspektams. Leidinyje „Mokymasis senatvėje“ (angl. *Educational Gerontology*) skelbiami geri principai ir gerosios patirties pavyzdžiai privalo padėti kurti veiksmingą suaugusiųjų mokymosi partnerystę su šia grupe, pripažinti ir įteisinti jos mokymosi poreikius, siekius, laimėjimus, patirtį,

paskatas, mokymosi stilių, lūkesčius ir pan. ir paneigti mitus ir stereotipus apie vyresnio amžiaus suaugusiųjų mokymąsi.

57. Ragina bendrai užtikrinti tinkamai finansuojamas ir kokybiškas mokymosi galimybes deramai atsižvelgiant į šios vis svarbesne tampa suaugusiųjų mokymosi grupės Europoje pažintinį, fizinį, motyvacinį, pasirengimo aspektus ir požiūrį į mokymąsi ir pan.

58. Ketina siekti, kad daugiau žmonių galėtų naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) ir jų įtaka suaugusiųjų mokymosi srityje.

59. Pabrėžia, kad yra daug įrodymų, jog sparti e. mokymosi plėtra Europoje gali paskatinti naują socialinės nelygybės formą, t. y. skaitmeninę atskirtį. Remiantis tyrimų duomenimis, žmonių, turinčių prieigą prie interneto ir juo nuolat (mokantis) besinaudojančių, Europos visuomenėje apskritai daugėja, tačiau įvairiose rizikos grupėse tokių žmonių yra palyginti nedaug.

60. Pataria, kad nelygios galimybes naudotis informacinėmis ir ryšių technologijomis, užuot pašalinusios esamas kliūtis, sumažina galimybes dalyvauti suaugusiųjų mokymosi procese. Sąvoka „skaitmeninė atskirtis“ pabrėžia didelius kartų, geografinius, socialinius ir ekonominius, lyčių skirtumus ir lygių galimybių gauti prieigą prie informacinių ir ryšių technologijų ir jomis naudotis stoką. „Susilieję metodai“, e. mokymosi patirties kokybė, kliūtys dalyvauti e. mokymosi procese ir pan. — visa tai svarbūs veiksmingo ir efektyvaus suaugusiųjų mokymosi Europoje aspektai. Labai svarbu, kad būtų pasinaudota tomis galimybėmis, kurias teikia naujosios technologijos, o vietos ir regionų lygmens infrastruktūra privalo užtikrinti, kad kuo daugiau žmonių jomis pasinaudotų.

Gerinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus paslaugų kokybę

61. Pripažįsta, kad didelis suaugusiųjų mokymosi trūkumas yra nesugebėjimas parodyti šio proceso naudos, o tai turi sunkių pasekmių individui, visuomenei, ekonomikai, politikai, taip pat aprūpinimo išteklių ir struktūrinių pasekmių.

62. Mano, kad suaugusiųjų mokymosi statusas ir vertė asmens, vietos, regionų ir nacionalinio lygmens mąstyme ir veikloje išaugs ne dėl „juodosios dėžės“ veikimo principais pagrįsto kiekybinio įvesties ir išvesties duomenų ir išvadų proceso, bet veikiau todėl, kad bus pasiekiamas moksliniais tyrimais pagrįstu kokybiniu ir „komunikaciniu“ dalyvavimu. Šioje srityje naudinga ieškoti sąlyčio taškų, pagrindinių principų ir pan., taigi šiuo požiūriu sveikintini Komunikate siūlomi veiksmai.

2008 m. birželio 19 d., Briuselis

Regionų komiteto
pirmininkas

Luc VAN DEN BRANDE